

ויזרע יצחק

ב"ש	חיפה	ת"א	י"ם	בניסה	יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק"	פרשת "דברים" הפטרה: "חזון ישעיהו" ו' אב תש"ע
19:16	19:18	19:27	19:10	ר"ת		
20:26	20:30	20:28	20:30	ר"ת	ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל	
28:58	21:01	21:00	21:03	ר"ת		

הגיגים מפרשת השבוע

"אלה הדברים אשר דבר משה" (דברים א' א)

תחילת חומש דברים מתחילה במילים "אלה הדברים" כשהמובן של המילה "אלה" הוא למעט ולסייג, ונשאלת השאלה מה בא כאן השימוש במילה "אלה" למעט? מסביר ה"אור החיים" הקדוש שכל חומש דברים הוא מדברי משה עצמו שנאמר "אשר דבר משה", שכל החומש בנוי מתוכחות ודברי מוסר ממה אל מי שעובר את פי ה', ואמרו חז"ל: "קללות שבמשנה תורה משה מפי עצמו אמרן" (מגילה לא:), ואפילו מה שחזר משה ופירש את מאמרי ה' שנאמרו בחומשים הקודמים עשה זאת מעצמו ולא נצטווה על כך, לכן היינו יכולים לחשוב ולומר שכשם שאת חומש דברים אמר משה מפי עצמו, ייתכן שגם בחומשים הקודמים ובמאמרים שם אמר משה דברים מפי עצמו, לכן בא הכתוב ומייעט את הדברים ואמר: "אלה הדברים" כלומר, דברים אלה בלבד, הם הדברים אשר דבר משה מפי עצמו, אבל כל שאר הדברים שנאמרו קודם בד' החומשים לא אמר אפילו אות אחת מעצמו, אלא הדברים שיצאו מפי המצווה כצורתם, בלא שום שינוי, אפילו אות אחת יתירה או חסרה.

"איכה אשׂא לבדי טרוזכם ומשאכם וריבכם" (דברים א' יב)

מדוע משלש משה "טרחכם, ומשאכם, וריבכם" לכאורה, די היה באחד מהם, אלא מסביר הרמב"ן שבפסוק זה מרמז משה את ראיית תפקידו בהנהגת בני ישראל כפי שאמר ליתרו בזמנו. "טרחכם" מרמז כנגד "והודעתי את חוקי הא-לקים ואת תורותיו" (שמות יח' טז), כי טורח גדול הוא ללמד לכל יוצאי מצרים את החוקים ואת התורות עם כל פירושיהם, ביאוריהם וסודותיהם, "משאכם" מרמז כנגד "כי יבא אלי העם לדרוש א-לקים" (שמות יח' טז), שהוא ענין התפילה שמתפלל עליהם משה וזה מלשון "ונשאת תפלה" (מלכים ב' יט' ד), "ואל תשא בעדם רנה ותפלה" (ירמיה ז' טז). "ורביכם" מרמז על ענייני המשפטים והדינים.

"הבו לכם אנשים זוכמים ונבנים וידועים לשבטיכם ואשימם בראשיכם" (דברים א' יג)

לכאורה ישנה סתירה בין תחילת הפסוק לסופו, שבתחילת הפסוק שנתמך "הבו לכם אנשים", משמע שבני ישראל הם הממנים את הדיינים, אך מסופו של הפסוק: "ואשמם בראשכם", משמע שמה הוא הממנה את הדיינים. דבר נוסף שלא מובן בפסוק הוא מדוע נוספה האות "ב", "ואשמם בראשכם", די היה לכתוב: "ואשמם ראשכם"? מסביר ה"כלי יקר" את הפסוק בצורה מעט שונה שתסביר את כל השאלות שנשאלו. הבנת ה"ראשים" שמוזכרים בפסוק אינה לדיינים עצמם, כפי שהבנו בתחילה, אלא לנשיאי השבטים. וזה מה שבעצם אומר משה לעם: אתם אמנם תמנו את הדיינים כדי שידונו את שבטיכם, אך אין בכוחכם להשליט את הדיינים גם על נשיאי השבטים, כח זה נתון בידי. לכן אמר להם משה: אתם "הבו לכם אנשים חכמים ונבנים וידועים לשבטיכם", שיהיו רודים בכל שבטיכם, ואני "אשימם בראשיכם", שיהיו רודים גם בנשיאים שהם ראשיכם.

"ותשיבו ותבכו לפני ה' ולא שׁמע ה' בקולכם" (דברים א' מה)

נשאלת השאלה: אם בני ישראל חזרו בתשובה ובכו לפני ה', היה ראוי שיקבל הקב"ה את תשובתם, שהרי נאמר: "מקום שבעלי תשובה עומדים, צדיקים גמורים אינם עומדים" (ברכות לד:). אם כך, מדוע לא התקבלה תשובתם? מסביר ה"ספורנו", שתשובתם של בני ישראל לא התקבלה מפני שבחטאם היה כלול גם חילול ה'. ועל חטא כזה של חילול ה' תשובה בלבד אינה מכפרת אלא דרושה מיתה שתמרק את החטא.

לע"נ הרה"ג מרדכי צמח אליהו בר מזל טוב זצ"ל

לעילוי נשמת יצחק אוהיון בן סולטנא ז"ל

לעילוי נשמת מרים בן חמו בת פלורה ז"ל

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מוקדש לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'ה ז"ל
נלב"ע י' ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

ת.נ.צ.ב.ה

"ואת העם צו לאמר אתם עוברים בגבול אוזיכם בני עשו... אל תתגרו בם" (דברים ב' ד-ה)

האזהרה שלא להתגרות בבני עשו נמסרה לעם, "ואת העם צו לאמר", ואילו בהמשך האזהרה לא להתגרות בבני מואב נמסרה למשה בלבד, "ויאמר ה' אלי אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה" (דברים ב' ט). ה"משך חכמה" מסביר את ההבדל, ומבאר שדבר זה קשור למאמר חז"ל שאומר "שאינן זרעו של עשו נמסר אלא ביד זרעו של יוסף שנאמר: והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש" (ב"ב קכג:), לכן, בנוגע לבני עשו שאינן זה בידו של משה כי אינו מזרע רחל אלא מבני לאה, לא שייך להזהירו שלא יתגרה בהם, ומה שצריך זה להזהיר את בני ישראל שיש ביניהם את בני יוסף ובני בנימין שהם מזרעה של רחל. אבל בנוגע למואב, שלגביהם אין מגבלה כזו, כאן שייך לצוות גם את משה שלא יתגרה בהם.

"היום הזה אוזל תת פוזרך ויראתך על פני העמים תזות כל העמים" (דברים ב' כה)

"למד שעמדה חמה למשה ביום מלחמת עוג ונודע הדבר תחת כל השמים" (תענית כו, ע"ז כה) (רש"י)

אגב פירוש זה ברש"י מביא רבינו בחיי מדרש שמסביר מדוע צויה יהושע "שמש בגבעון דום" (יהושע י"ב) ולא אמר "שמש בגבעון עמוד", אומר המדרש שהשמש בהילוכה מקלסת ושרה לקב"ה, וברגע שהיא מפסיקה לשיר ולקלס היא אינה יכולה להמשיך ולהתקדם בהילוכה, שנאמר: "ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם ה'" (תהלים קיג), כלומר, משעה שהיא זורחת עד שעת השקיעה היא מהללת את שם ה', ולכך צוה יהושע לשמש לשתוק, "דום", ובמילא היא התעכב ותיעצר בנקודה שבה היא נמצאת כעת.

תשעה באב

סיוט ה'30ט: 20:06

1942 שנה לחורבן בית מקדש'נו, שימנה מה"א

"אל יתהלל זוכם בזוכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו, אל יתהלל עשיר בעשירו" (הפטרה לתשעה באב) בתכונות אלו, חכמה, גבורה ועושר, אי אפשר "להתהלל", דהיינו להתפאר בפני הבריות אם באמת אינם קיימות באדם, ואין יכולת לרמות את האנשים בזה, היות שתכונות אלו ניתנות לבחינה ובדיקה, ואפשר לראות אם ה"חכם" באמת חכם, ואם ה"גיבור" אכן גיבור הוא, ואם ה"עשיר" אכן עשיר. אך לעומת זאת: "בזאת יתהלל המתהלל, השכל וידוע אותי", בדברים אלו יכול האדם להתהלל ולהשתבח למרות שאין בן תכונות אלו ובכך להטעות את האחרים שיאמינו לו, שכן ידיעת הבורא ויראת שמים הם דברים שאין אפשרות לבדוק את נכונותם. (שיחת חכמים)

"גלתה יהודה מעוני ומרוב עבודה" (איכה א' א)

אצל עמים שחייהם חיים תקינים, הרי "רוב עבודה" הוא היפוכו של "עוני". מקום שיש בו "רוב עבודה", והכול יש להם עבודה ותעסוקה, אין בו עניות. אבל אצלנו היהודים באים לעתים תכופות שני הדברים האלה ביחד, "עוני ורוב עבודה", אף אלה שהם עסוקים ומועסקים עד למעלה מראשם רואים על פי רוב לפתע פתאום, כשהם מסכמים את ענייניהם, כי הם עניים ואביונים, וכי את כל עבודתם נשא הרוח. (מגילת ספר)

"היו צריה לראש" (איכה א' ז)

"כל המיצר לישראל נעשה ראש" (גיטין נו).

מפני מה ניצחו אותנו אויבינו? מפני ש"היו צריה לראש", מפני שכולם התאחדו כנגדנו, בהנהלתו של ראש אחד ומנהיג אחה שהם נשמעים לו. אבל אנחנו, בעוונותינו הרבים, נחלקנו בזמן החורבן לכיתות שונות, בהנהגתם של "ראשים" שונים, שנלחמו זה בזה, וזאת היתה הסיבה הראשית של אסוננו הגדול. (החיד"א)

"זוטא זוטאה ירושלים, על כן לנידה היתה" (איכה א' ז)

העונש שהוטל על ירושלים בשל חטאה, אינו "איסור עריות", שהוא איסור עולם, אלא הוא כאיסורה של נידה, שאינו אלא איסור זמני.

"כל עמה נאנזוים, מבקשים לזום" (איכה א' יא)

כל העם נאנח וכמה ללחם, ובגלל שאלת הלחם הזאת, מפני שהכול טרודים במצוקה הכלכלית, נדמה כאילו הסיחו את הדעת וחדלו מלהתעניין באסון הלאומי ובצרת העם הכללית הגדולה.

לרפואת כל חולי עם ישראל ובכללם ה"ה משה טויטו בר אסתר הי"ו

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח תפילין "יד יצחק"

ברשותנו מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטרי) להשאלה בטלפון: 052-3268315

חברת הבקשות "מאיר השחר" בני ברק ומדרשת "ויזרע יצחק"

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו יום שישי 14:00 בית כנסת "תורת ישראל" קרית הרצוג ב"ב